

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

This project has received funding from the European Union's Intelligent Energy Europe Programme under Grant Agreement IEE/131BWII686/SI2.680174.

Предложения за промени, интегриращи курсовете за краткосрочни обучения и обучението на работното място в националното законодателство

Отчетен документ 3.2 (D 3.2)

Проект BUILD UP Skills EnerPro, финансиран по програма
Интелигентна енергия Европа, споразумение
IEE/131BWII686/SI2.680174

Отговорност за съдържанието на тази публикация носят единствено и само авторите. Тя не отразява непременно мнението на Европейския съюз. Нито ЕАСИ, нито Европейската комисия, носят отговорност за използването на съдържанието в нея информация.

The sole responsibility for the content of this publication lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EASME nor the European Commission is responsible for any use that may be made of the information contained therein.

ДОКЛАД

по Работен пакет 3, задача 3.2. „Правна координация и схеми за краткосрочни курсове за обучение (за част от професия) за придобиване на необходимите умения за внедряване, поддържане и използване на енергийно ефективни решения“ и задача 3.3. „Правна координация и схеми за обучение на работното място и валидиране на умения“, проект BUILD UP Skills EnerPro № IEE/11/BWI/686/SI2.680174, финансиран по програма „Интелигентна енергия за Европа“

В изпълнение на двете задачи от НАПОО е направен преглед на законовата и подзаконова нормативна рамка в сферата на професионалното образование и обучение, както следва

А. Законовата рамка:

1. Закон за професионално образование и обучение (обн. ДВ. бр.68 от 30 юли 1999 г. посл. изм. изм. ДВ. бр. 79 от 13 октомври 2015 г.);
2. Закон за предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.).

Б. Подзаконовите нормативни актове:

1. Рамкови програми за придобиване на професионална квалификация;
2. Наредба № 4 от 30 ноември 2015 г. за учебния план (обн. - ДВ, бр. 94 от 04.12.2015 г., в сила от 04.12.2015 г.). Наредбата се издава на основание чл. 22, ал. 3 във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 4 от ЗПУО и отменя Наредба № 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование;
3. Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване (посл. изм. ДВ, бр. 70 от 09.09.2011 г.);
4. Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета (изм. и доп., бр. 23 от 27.03.2015 г.);
5. Наредба № 2 от 13.11.2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности (обн. - ДВ, бр. 96 от 21.11.2014 г., в сила от 01.01.2015 г., издадена от министъра на образованието и науката);
6. Наредба № 1 от 8.09.2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение), (обн., ДВ, бр. 70 от 11.09.2015 г., в сила от 11.09.2015 г. издадена от министъра на образованието и науката);
7. Наредба № 2 от 8.09.2015 г. за осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение (обн., ДВ, бр. 70 от 11.09.2015 г., в сила от 11.09.2015 г., издадена от министъра на образованието и науката);
8. Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии;
9. Списък на професиите за професионално образование и обучение (утвърден със Заповед № РД 09-413/12.05.2003 г., посл. актуализиран със Заповед № РД 09-1833/11.12.2015 г.)

Целта на прегледа е да се изготви предложение за промени за интегриране на курсовете за краткосрочно обучение и обучения на работното място, изпратени до националните органи за допълнения на изброените закони и подзаконовите рамки.

Прегледът на посочените закони и подзаконови рамки показва необходимост от следните допълнения, които НАПООО представи и защити в междуведомствената работна група към МОН, сформирани за актуализиране на Закона за професионалното образование и обучение. Текстове на актуализирания закон са подготвени и проектът е в процедура на обсъждане със заинтересованите страни, след което ще бъде внесен за приемане в Парламента на Република България.

A. В Закона за професионално образование и обучение:

I. В чл. 5 да се направят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 2 се изменя:

„(2) Професионалното обучение осигурява придобиването на квалификация по професия или по част от професия, както и усъвършенстването ѝ. Професионалното обучение включва:

1. начално професионално обучение - придобиване на първоначална квалификация по професия или по част от професия;

2. продължаващо професионално обучение - актуализиране, разширяване или надграждане на придобитата квалификация по професия или по част от професия.“

II. В чл. 8 да се направят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя:

„(1) Професиите и специалностите се класифицират в области на образование, в професионални направления и по степен на професионална квалификация.“

2. Ал. 2 се изменя:

„(2) Степените на професионална квалификация, придобивани по този закон, са първа, втора, трета, четвърта и пета.“

3. В ал. 3:

а) т. 4 се изменя:

„4. за четвърта степен - придобити професионални знания, умения и компетентности за упражняване на професии, включващи широк кръг дейности с комплексен характер, извършвани при изменящи се условия, както и поемане на отговорности за работата или обучението на други лица;“

б) създава се т. 5:

„5. за пета степен - придобити професионални знания, умения и компетентности за упражняване на професии, включващи широк кръг дейности с комплексен характер, извършвани при изменящи се условия, въвеждане на иновации в определена сфера на работа, както и поемане на отговорности за управление на процеси, работни екипи и ресурси.“

4. Ал. 4 се изменя:

„(4) Входящото минимално образователно равнище за включване в обучение за придобиване на квалификация по професия или на част от нея е:

1. за първа степен:

а) завършено основно образование - за ученици;

б) завършен VII клас – за ученици със специални образователни потребности;

в) завършен начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотвяване, организиран от училища в системата на училищното образование по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове - за лица, навършили 16 години.

2. за втора степен:

а) завършено основно образование – за ученици;

б) завършен X клас – за лица, навършили 16 г.;

3. за трета степен:

а) завършено основно образование – за ученици;

б) придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити - за лица, навършили 16 г.;

4. за четвърта и пета степен - завършено средно образование.“

„(5) Изходящото образователно равнище за придобиване на съответните степени на професионална квалификация е:

1. за първа степен:

а) завършен първи гимназиален етап – за ученици;

б) завършен X клас – за ученици със специални образователни потребности;

в) завършено основно образование - за лица, навършили 16 години, които са записани в училище за обучение за завършване на клас;

2. за втора степен - успешно завършен XI клас или XII клас;

3. за трета степен - успешно завършен XII клас.“

6. Създава се ал. 6:

„(6) Изходящото образователно равнище е еднакво с входящото минималното образователно равнище за включване в обучение за лица, навършили 16 г., които се обучават в курсове за придобиване на професионална квалификация.“

7. Досегашната ал. 6 става ал. 7.

III. В чл. 9а да се направят следните изменения и допълнения:

1. Наименованието се изменя:

„Качество в системата на професионалното образование и обучение“

2. В ал. 2 думите „Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии“ се заменят с „държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия“

IV. В чл. 10 в ал. 3 да се направят следните изменения и допълнения:

1. в т. 2 думата „начално“ се заличава, а след думата „втора“ се добавя „или трета“;

2. т. 6 се изменя:

„6. програми Е за продължаващо професионално обучение за:

а) актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация;

б) надграждане на част от професия за придобиване на степен на професионална квалификация;

в) надграждане на предходна степен на професионална квалификация за придобиване на втора, трета или четвърта степен на професионална квалификация.“

3. създава се т. 7:

„7. програми Ж за професионално обучение с придобиване на пета степен на професионална квалификация.“

V. Чл. 12 да се измени:

„Рамкови програми за лица, навършили 16 години

Чл. 12. Програмите, по които могат да се обучават лица, навършили 16 г., са:

1. Рамкови програми А:

а) с продължителност до 1 г. за лица със завършен най-малко начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на предучилищното и училищното образование по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове;

б) с продължителност 3 г. за лица със завършен най-малко начален етап на основното образование или успешно завършен курс за ограмотяване, организиран от училища в системата на предучилищното и училищното образование по реда на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми проекти - за лица, записани в училище за обучение за завършване на клас;

в) с продължителност, определена с конкретната документация, за лица със специални образователни потребности със завършен VII клас по индивидуална учебна програма;

2. Рамкови програми Б:

а) за придобиване на втора степен на професионална квалификация с продължителност до 1 година за лица със завършен X клас, включени в курс за придобиване на професионална квалификация;

б) за придобиване на втора степен на професионална квалификация с продължителност 1 година за лица със завършен X клас или 4 години за лица със завършено основно образование, записани в училище за обучение за завършване на клас;

в) за придобиване на трета степен на професионална квалификация с продължителност до 2 години за лица с придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити;

3. Рамкови програми В за придобиване на трета степен на професионална квалификация за лица, записани в училище за обучение за завършване на клас:

а) с продължителност 5 години за лица със завършено основно образование;

б) с продължителност 1 година за лица със завършен XI клас и придобитата втора степен на професионална квалификация – за обучение по специалност от професия, определена в типовия учебен план на придобитата втора степен на професионална квалификация;

4. програми Г с продължителност до 2 г. за лица със завършено средно образование;

5. програми Д с продължителност, определена с конкретната документация за професионално обучение;

6. програми Е с продължителност, определена с конкретната документация за професионално обучение;

7. Рамкови програми Ж с продължителност 1 година за лица със завършено средно образование и придобитата най-малко трета степен на професионална квалификация по професия от същото професионално направление.“

VI. Член 13 да се измени:

„Документация за професионално образование и за професионално обучение

Чл.13 (1) Документацията за професионално образование и за професионално обучение на ученици включва държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия, рамковите програми А, Б, В и Д, рамкови учебни планове, типови учебни планове, учебни програми и училищни учебни планове.

(2) Документацията за професионално обучение на лица, навършили 16 г., включва държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия, рамковите програми А, Б, В, Г, Д, Е и Ж, учебни планове и учебни програми.“

VII. Да се създаде нов чл. 13а:

„Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия

Чл. 13а. (1) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия определя:

1. изисквания към кандидатите;
2. описание на професията;
3. единици резултати от учене;
4. изисквания към материалната база;
5. изисквания към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт по ал. 1 се разработва отделно за всяка професия от списъка по чл. 6 и се приема с наредба на министъра на образованието и науката, съгласувано със съответните отраслови министри.

(3) Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии се разработват от Националната агенция за професионално образование и обучение при условия и по ред, одобрени от управителния съвет на агенцията.“

VIII. Да се създаде нов чл. 13б:

„Изисквания за разработване на Рамкови програми и на учебни планове

Чл. 13б. (1) Във основа на рамковите програми по чл. 12, т. 1, букви „а“ и „в“, т. 2 букви „а“ и „в“ и т. 4-7 и на държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията се разработват учебни планове за лица, навършили 16 години.

(2) Учебните планове по ал. 1 определят учебните предмети или модули и броя на учебните часове, определени за тяхното изучаване. Учебните планове се разработват от обучаващата институция или съвместно със заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

(3) Рамковите програми по чл. 11 и чл. 12, т. 1, буква „б“, т. 2, буква „б“ и т. 3 се разработват в съответствие с държавния образователен стандарт за учебния план, определените в него рамкови учебни планове и съгласно чл. 27 и чл. 28.

(4) Рамковите учебни планове определят броя на учебните седмици по класове, наименованията на учебните предмети или модули, включени в задължителните учебни часове за осъществяване на обучение за придобиване на общообразователната и общата професионална подготовка, общия годишен брой на избираемите и максималния годишен брой на факултативните учебни часове.

(5) Въз основа на рамковите учебни планове министърът на образованието и науката – след съгласуване по компетентност с представители на работодателите, с министъра на младежта и

спорта или с министъра на културата, утвърждава типови учебни планове по специалности от професии по учебни предмети или модули.

(6) Типовите учебни планове определят учебните предмети или модули от отрасловата и специфичната професионална подготовка и броя на учебните часове, определени за тяхното изучаване по класове, етапи или степени.

(7) Училищните учебни планове се разработват въз основа на типовите учебни планове в зависимост от интересите на учениците и възможностите на училището.

IX. Да се създаде нов чл. 13в:

„Изисквания за разработване на учебни програми

(1) Учебните програми за обучение на лица, навършили 16 г., включени в курсове за придобиване на професионална квалификация се разработват от обучаващата институция или от заявителя на професионалното обучение и се утвърждават от директора на обучаващата институция.

(2) Учебните програми за ученици и лица, навършили 16 г., записани за обучение в училище за завършване на клас се разработват въз основа на държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професия и типовите учебни планове и се утвърждават от министъра на образованието и науката.

(3) Учебните програми по учебни предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка за училищата по изкуствата се утвърждават от министъра на културата, а за спортните училища – от министъра на младежта и спорта.

(4) Професионалното обучение за учениците и за лицата над 16 години със специални образователни потребности може да се осъществява и по индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми.“

X. В чл. 14 да се направят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 след думата „клас“ се добавя „или етап“, а думите „народната просвета“ се заменят с „предучилищното и училищното образование“.

2. В ал. 5 след думите „програма Е“ се добавя „или Ж“.

XI. В чл. 15 ал. 1 да се измени:

„(1) Условието и редът за приемане на кандидатите в държавните и общинските училища, в които се извършва професионално образование и обучение, се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование, в училищата по изкуствата - с наредба на министъра на културата и в спортните училища - с наредба на министъра на младежта и спорта.“

XII. Чл. 16 да се измени:

„Чл. 16. (1) Формите на обучение, организационните форми и учебното време за програмите В са в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование.

(2) Условието и редът за определяне на броя на паралелките в училището, броя на учениците в тях, деленето на паралелките на групи се определят с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите, а организацията на обучението в

различните форми на обучение се урежда с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.“

XIII. Чл. 17 да се измени:

„Чл. 17. (1) Формите на обучение, организационните форми и учебното време за програмите А, Б и Д за ученици са в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование и с изискванията на държавните образователни стандарти по чл. 16, ал. 2.

(2) Формите на обучение, организационните форми и учебното време за програмите А и Б за лица, навършили 16 г., които едновременно с придобиването на професионална квалификация завършват основно образование или класове от средното образование са в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование и с изискванията на държавните образователни стандарти по чл. 16, ал. 2.

(3) Организационната форма за програмите А, Б, Г, Д, Е и Ж за лица, навършили 16 г., които се обучават за придобиване на професионална квалификация е квалификационен курс. Формите на обучение и учебното време се определят от обучаващата институция. Те могат да се съгласуват със заявителя на професионалното обучение.

(4) Формите на обучение за лицата по ал. 3 са дневна, вечерна, задочна, индивидуална, самостоятелна; дистанционна и обучение чрез работа (дуална система на обучение).

(5) Броят на обучаемите по ал. 3 се определя от:

1. държавния държавния образователен стандарт за финансирането на институциите - за държавните и общинските институции;

2. обучаващата институция – за частните институции.“

XIV. В чл. 17а да се направят следните изменения и допълнения:

„1. В ал. 3 на края на изречението след думата „обучението“ се добавят думите „по чл. 5, ал. 4, т. 2.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) В професионалните гимназии обучението по ал. 1 се провежда по рамкови учебни планове съгласно държавния образователен стандарт за учебния план.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и се изменя:

„(5) В професионалните гимназии практическото обучение в реална работна среда се организира в XI и XII клас за ученици, които са навършили 16 години.“

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

XV. Чл. 19 да се измени:

„Професионални гимназии, училища по изкуствата и спортни училища

Чл. 19. (1) Професионалните гимназии са държавни, общински и частни и се откриват, преобразуват, променят и закриват по реда, предвиден в Закона за предучилищното и училищното образование.

(2) Професионалните гимназии осъществяват професионално образование и обучение с придобиване на първа, втора и трета степен на професионална квалификация, с продължителност, определена в рамковите програми по чл. 11, т. 1, 2 и 3. В тях се приемат ученици със завършено основно образование, с успешно завършен първи гимназиален етап, клас от втори гимназиален етап или със завършен VII клас - за ученици със специални

образователни потребности. Професионалните гимназии могат да осъществяват и професионално обучение с придобиване на квалификация по част от професията. Професионалните гимназии могат да осъществяват и професионално обучение с придобиване на четвърта и пета степен на професионална квалификация въз основа на заповед на министъра на образованието и науката, ако отговарят на условията, определени с държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по съответната професия.

(3) Професионалните гимназии могат да организират обучение и на лица, навършили 16 години, по програмите по чл. 12. В случай, че организационната форма на професионалното обучение е квалификационен курс, организацията и финансовото осигуряване се уреждат с договор между директора на училището и лицето, което финансира обучението.“

XVI. В чл. 20 след думата „години“ да се добавят думите „за придобиване на първа, втора и трета степен на професионална квалификация и на квалификация по част от професия.“

XVII. В чл. 22, ал. 8 в края на изречението след думата „година“ да се добави „и годишен доклад за самооценка на качеството чрез информационната система на агенцията.“

XVIII. Чл. 23 да се измени:

„Професионални колежи

Чл. 23. Професионалните колежи осъществяват професионално обучение на лица, навършили 16 години, за придобиване на първа, втора, трета, четвърта и пета степен на професионална квалификация с входящо образователно или квалификационно равнище и продължителност на обучението, определени в рамковите програми по чл. 12.“

XIX. В „Структура и съдържание на рамковите програми за професионално образование“ да се измени и допълни:

„Чл. 27. (1) Структурата на рамковите програми за професионално образование включва: задължителни учебни часове, избираеми учебни часове и факултативни учебни часове.

(2) В задължителните учебни часове се осъществява обучение по общообразователна и обща професионална подготовка.

1. Общообразователната подготовка се осъществява чрез изучаване на общообразователните учебни предмети за съответния клас и се определя с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка.

2. Общата професионална подготовка се осъществява чрез изучаване на учебни предмети/модули и е единна за всички професионални направления.

(3) В избираемите учебни часове се осъществява обучение по отрасловата, специфичната професионална подготовка и по разширената подготовка.

1. Отрасловата професионална подготовка е единна за всички професии от професионалното направление при отчитане на спецификата на всяка професия. Тя включва теоретично обучение и практическо обучение – учебна практика и производствена практика и/или като обучение чрез работа по чл. 5, ал. 4, т. 1.

2. Специфичната професионална подготовка отчита спецификата на всяка специалност от професията. Тя включва теоретично обучение и практическо обучение – учебна практика и производствена практика и/или като обучение чрез работа по чл. 5, ал. 4, т. 1, и се осъществява в избираемите учебни часове.

3. Разширената подготовка включва:

- а. разширена подготовка по общообразователни учебни предмети, които се изучават в задължителните учебни часове в съответния клас;
- б. разширена подготовка по общообразователни учебни предмети, които не се изучават в задължителните учебни часове в съответния клас, но се изучават в процеса на училищно обучение;
- в. разширена професионална подготовка по учебни предмети/модули.

(4) Във факултативните учебни часове се осъществява допълнителна подготовка за обучение:

1. по учебни предмети, модули и/или дейности, които училището може да предложи и отговарящи на интересите на учениците и подкрепящи развитието на заложените им;
2. по учебни предмети/модули за придобиване на професионална квалификация по част от професия.

(5) Общообразователната подготовка се определя съгласно Закона за предучилищното и училищно образование, държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка и държавния образователен стандарт за учебния план.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2002 г., бр. 61 от 2014 г.) Професионалната подготовка по професията се определя съгласно държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професия.

(7) Броят на учебните часове за практическо обучение е най-малко:

1. 70 на сто от отрасловата и специфичната професионална подготовка – за професиите с първа степен на професионална квалификация;
2. 60 на сто от отрасловата и специфичната професионална подготовка – за професиите с втора степен на професионална квалификация;
3. 50 на сто от отрасловата и специфичната професионална подготовка – за професиите с трета степен на професионална квалификация.“

XX. В „Структура и съдържание на рамковите програми за професионално обучение“ да се измени и допълни:

„Чл. 28. (1) Структурата и съдържанието на рамковите програми А и Б за професионално обучение на ученици е в съответствие с чл. 27.

(2) Структурата и съдържанието на рамковите програми А, Б, Г, Е и Ж за професионално обучение на лица, навършили 16 години включва задължителни и избираеми учебни часове.

1. В задължителните учебни часове се осъществява професионална подготовка – обща, отраслова и специфична за всяка професия, определени в чл. 27, ал. 2, т.2., ал .3, т.1, т.2;
2. В избираемите учебни часове се осъществява разширена професионална подготовка по учебни предмети/модули.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2002 г.) Броят на учебните часове за практическо обучение е най-малко:

1. 70 на сто – за професиите с първа степен на професионална квалификация;
2. 60 на сто – за професиите с втора степен на професионална квалификация;
3. 50 на сто – за професиите с трета, четвърта и пета степен на професионална квалификация.

(4) Общообразователната подготовка се определя съгласно Закона за предучилищното и училищното образование, държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка и държавния образователен стандарт за учебния план.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2014 г.) Професионалната подготовка се определя съгласно държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професия.

(6) (Нова – ДВ, бр. 61 от 2014 г.) Професионалната подготовка и разширената подготовка се придобиват чрез обучение по учебни предмети или модули.“

XXI. Във „Видове практическо обучение“ да се измени и допълни:

„Чл. 29. Практическото обучение се организира като учебна практика и производствена практика и/или като обучение чрез работа (дуална система на обучение) по чл. 5, ал. 4, т. 1.“

XXII. В „Места за провеждане на практическото обучение“ да се направят следните изменения и допълнения:

„Чл. 30. (1) Практическото обучение се провежда във:

1. учебно-производствени бази на училищата, професионални колежи и центрове за специална образователна подкрепа;
2. учебно-производствени бази на сродни училища или центрове за професионално обучение в Република България и в чужбина;
3. предприятия на юридически и физически лица;
4. учебно-производствени бази към предприятията;
5. учебно-тренировъчни бази на училищата, спортни зали, стадиони и плувни басейни;
6. учебно-творчески бази на училищата по изкуствата, в културни институции и обекти на културно-историческото наследство.

(2) Учебно-производствените бази и учебно-тренировъчните и учебно-творчески бази на училищата се обзавеждат съгласно държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии.

(3) В местата за провеждане на практическото обучение се осигуряват условия съгласно държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии и държавния образователен стандарт за физическата среда, информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие.“

XXIII. В „Организация на практическото обучение“ да се направят следните изменения и допълнения:

„Чл. 31. (1) Практическото обучение се провежда като учебно-тренировъчни, учебно-творчески, учебно-производствени и производствено-учебни дейности.

(2) За провеждане на практическото обучение в местата по чл. 30, ал. 1, т. 2, 3, 4, 5 и 6 училищата сключват договори.

(3) Училищата могат да организират самостоятелно и/или кооперирано с юридически или физически лица производство на продукция и услуги, като се изпълняват държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии или документацията за професионално обучение на училището или на заявителя на професионалното обучение.

(4) Практическото обучение в реална работна среда при обучението чрез работа (дуална система на обучение) се провежда под ръководството на наставник, определен от работодателя.

(5) При обучението чрез работа (дуална система на обучение) връзката между работодателя, наставника и обучаващата институция се осъществява от учител-методик по професионално

образование или от преподавател-методик по професионално обучение, определен от директора на обучаващата институция.“

XXIV. Чл. 33 да се измени:

„Чл. 33. (1) Професионалното образование се завършва с полагане на:

1. държавен зрелостен изпит по учебния предмет български език и литература;
2. държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията.

(2) Професионалното обучение по рамковите програми А, Б, Г и Ж се завършва с полагане на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията.

(3) Професионалното обучение по рамковите програми Д и Е се завършва с полагане на изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията. Когато се придобива степен на професионална квалификация по рамкови програми Е, изпитът е държавен – по теория и практика на професията.“

XXV. Чл. 34 да се измени:

„Организация и съдържание на изпита за придобиване на професионална квалификация
чл. 34 (1) Организацията и провеждането на изпита по чл. 33, ал. 1, т. 1 се урежда с държавния образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците, а съдържанието му – съгласно държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка.

(2) Организацията и провеждането на изпитите по чл. 33, ал. 1, т. 2, ал. 2 и ал. 3 за придобиване на професионална квалификация се уреждат с наредба на министъра на образованието и науката, а съдържанието им – съгласно държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии.

(3) Изпитите за придобиване на професионална квалификация по ал. 1 се провеждат в две части: част по теория на професията и част по практика на професията.“

XXVI. В чл. 36 да се направят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя:

„(1) Държавният изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията, се провежда по национални изпитни програми в съответствие с държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професия.“

2. Създават се ал. 3 и 4:

„(3) В съответствие със съдържанието на националните изпитни програми държавният изпит в частта по теория на професията се провежда като:

1. писмен изпит – за придобиване на първа и втора степен на професионална квалификация;
2. писмен изпит или разработване и защита на изпитен проект по избор на обучаемия - за придобиване на трета степен на професионална квалификация;
3. разработване и защита на изпитен проект – за придобиване на четвърта и пета степен на професионална квалификация.

(4) В съответствие със съдържанието на националните изпитни програми държавният изпит в частта по практика на професията се провежда по индивидуални задания.“

XXVII. В чл. 37 да се направят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „изпитите“ се заменя с „изпитът“.

2. Ал. 2 се изменя:

„(2) Изпитът за придобиване на квалификация по част от професията, както и за актуализиране или за разширяване на професионалната квалификация се провежда като писмен изпит по теория и индивидуално задание по практика, определени от обучаващата институция след съгласуване с представителите на работодателите и на работниците.“

XXVIII. В чл. 38 да се направят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2, т. 1 се изменя:

„1. свидетелство за основно образование, удостоверение за завършен първи гимназиален етап или документ за завършен клас от основното или втория гимназиален етап на средното образование;“

2. Ал. 4 се изменя:

„(4) Съдържанието на документите по ал. 1, 2 и 3 се определя съгласно държавния образователен стандарт за информацията и документите.“

3. Създават се ал. 7, 8, 9 и 10:

„(7) Институциите в системата на училищното образование полагат печат върху издадените документи съгласно разпоредбите на чл. 34, ал. 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищното образование;

(8) Центровете за професионално обучение полагат върху документите по ал. 2, т. 2 и 3 и ал. 3 и по чл. 40, ал. 7, т. 1 и 2 собствен кръгъл печат със синьо мастило.

(9) В свидетелството за професионална квалификация и свидетелството за валидиране на професионална квалификация, издавани от центровете за професионално обучение до снимката на притежателя се поставя холограмен стикер. Графичното оформление и съдържанието на холограмния стикер и процедурата за получаването му се регламентират в правилника за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение.

(10) Печат с изображение на държавния герб се полага върху свидетелствата за професионална квалификация и върху свидетелствата за валидиране на професионална квалификация, издавани от държавните и общинските професионални колежи. Печат с изображение на държавния герб върху тези документи, издавани от частните професионални колежи, се полага в регионалните управления на образованието, при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(11) Професионалните колежи полагат върху документите по ал. 2, т. 3, ал. 3 и по чл. 40, ал. 7, т. 2 собствен кръгъл печат със синьо мастило.“

XXIX. В чл. 40 да се направят следните изменения:

1. Ал. 3 се изменя:

„(3) Право на валидиране на професионалните им знания, умения и компетентности имат лица, навършили 16 години, които притежават минимално образователно равнище:

1. за първа степен - завършен начален етап на основното образование или успешно завършен курс за оgramотвяване, организиран от училища в системата на училищното образование по реда

на Закона за насърчаване на заетостта или при условията и по реда на програми и проекти, финансирани със средства от европейските структурни фондове - за лица, навършили 16 години;

2. за втора степен – успешно завършен X клас;
3. за трета степен – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити;
4. за четвърта и пета степен – завършено средно образование;
5. за квалификация по част от професия – необходимото образователно равнище по т. 1, 2, 3 и 4 за съответната степен на професионална квалификация.“

2. В ал. 4:

а) в т. 1 думите „съответното държавно образователно изискване“ се заменят със „съответния държавен образователен стандарт“

б) в т. 2 думите „изпити по теория на професията и по практика на професията“ се заменят с „изпит по теория и практика на професията.“

3. Ал. 6 се изменя:

„(6) За признаване на степен на професионална квалификация изпитът по ал. 4, т. 2 е държавен и се провежда в съответствие с чл. 36, а за признаване на професионална квалификация по част от професия изпитът по ал. 4, т. 2 се провежда в съответствие с чл. 37, ал. 2.“

4. В ал. 7 в т. 1 и 2 думите „държавното образователно изискване“ се заменят с „държавния образователен стандарт“

5. В ал. 9 думите „държавните образователни изисквания за документите за системата на народната просвета“ се заменят с „държавния образователен стандарт за информацията и документите.“

Във връзка с § 32 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) за внасяне до 01.05.2016 г. в Министерски съвет на законопроект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение за привеждането му в съответствие със ЗПУО, цитираните предложения за изменение и допълнение бяха внесени и обсъдени в междуинституционалната работната група и са включени в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение.

След влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) ще последва промяна на цялата поднормативна уредба за привеждането ѝ в съответствие с измененията и допълненията на ЗПОО, както следва:

1. Създаване на нови Рамкови програми за придобиване на квалификация за ученици и за лица, навършили 16 години, в съответствие с измененията и допълненията в чл. 10, 11, 12, във връзка с новия чл. 13б, ал. 3 от ЗПОО.

2. Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване (посл. изм. ДВ, бр. 70 от 09.09.2011 г.) се отменя и на нейно място се създават:

- а) Държавен образователен стандарт за оценяването на резултатите от обучението на учениците (чл. 22, ал. 2, т. 9 от ЗПУО);

- б) Наредба за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация на министъра на образованието и науката, в съответствие с чл. 34, ал. 2 от ЗПОО.

3. Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета (изм. и доп., бр. 23 от 27.03.2015 г.) се отменя и на нейно място се създава: Държавен образователен стандарт за информацията и документите (чл. 22, ал. 2, т. 10 от ЗПУО).

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

4. Наредба № 2 от 13.11.2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности (обн. - ДВ, бр. 96 от 21.11.2014 г., в сила от 01.01.2015 г., издадена от министъра на образованието и науката) се изменя и допълва в съответствие с измененията в чл. 40 от ЗПОО.
5. Наредба № 1 от 8.09.2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение), (обн., ДВ, бр. 70 от 11.09.2015 г., в сила от 11.09.2015 г издадена от министъра на образованието и науката) се изменя и допълва в съответствие с измененията в чл. 5, ал. 4 и чл. 17а от ЗПОО.
7. Наредба № 2 от 8.09.2015 г. за осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение (обн., ДВ, бр. 70 от 11.09.2015 г., в сила от 11.09.2015 г., издадена от министъра на образованието и науката) се изменя и допълва в съответствие с измененията в чл. 9а от ЗПОО.
8. Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професия се заменят с Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия, съгласно чл. 22, ал. 2, т. 6 от ЗПУО.
9. Списък на професиите за професионално образование и обучение (утвърден със Заповед № РД 09-413/12.05.2003 г., посл. актуализиран със Заповед № РД09-1833/11.12.2015 г.) ще се актуализира в съответствие с изменението на чл. 8, ал. 2 от ЗПОО.